

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

Кафедра політології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА
серпень 2025р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ТА ТЕХНОЛОГІЯ
ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>
Галузь знань:	<u>05 - Соціальні та поведінкові науки</u>
Спеціальність:	<u>052 - Політологія</u>
Освітньо-професійна програма:	<u>Політологія</u>

ОНУ
2025

Робоча програма навчальної дисципліни «**Методика і технологія політичних досліджень**». Одеса: ОНУ. 2025. 22 с.

Розробник: **М.О. Шабанов**, кандидат політичних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології
Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Світлана КОЧ
(прізвище та ініціали)

Погоджено із гарантом ОПП Політологія

(підпис)

Ірина МИЛОСЕРДНА
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) ФМВПС
Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Голова НМК

(підпис)

Олег ХОРОШИЛОВ
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № від « » 20 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № від « » 20 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 залікових модулів – 1 змістових модулів – 2 ІНДЗ* – _____ (вид завдання)	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність 052 «Політологія» Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Нормативна ОК13	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		4-й	5-й
		<i>Семестр</i>	
		7 -й	8-й
		<i>Лекції</i>	
		24 год.	12 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		24год.	0 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		0 год.	0 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		72 год.	106 год.
		у т.ч. ІНДЗ*: - 0 год.	
		Форма підсумкового контролю: іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є систематичний виклад, інтерпретація та обґрунтування сучасної методології, методик та технологій політичного дослідження

Завданнями дисципліни є: систематизація, концептуальних засад політичного дослідження, розкриття змісту понять «методологія», «методика» та «технологія сучасного політичного дослідження», формування у здобувачів навичок щодо проведення політичних (політологічних) досліджень; вивчення методологічних підходів до політичного аналізу та дослідження; всебічний розгляд класичних теоретичних, емпіричних та формально логічних методів у політології; виокремлення фундаментальних принципів та стратегії дипломного дослідження у політології.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

Інтегральні компетентності (ІК)

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК01. Здатність використовувати категорійно – понятійний та аналітично - дослідницький апарат сучасної політичної науки;

СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки

СК04. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності;

СК07. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

СК08. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу

Очікувані програмні результати навчання (РН):

РН05. Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітичностдослідницький апарат сучасної політичної науки.

РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

РН11. Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

РН14. Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

PH15. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Методика і технологія політичних досліджень» здобувач повинен :

знати: сутнісні особливості та основні методи отримання інформації у сучасному політичному дослідженні; роль та формування наукових теорій та гіпотез в процесі політичного дослідження; методологічні підстави соціально-політичних концепцій XIX - XX ст.основи сучасного політичного аналізу у системному поєднанні теоретичних та прикладних методів дослідницької роботи; методики підбору та опрацювання джерел та літератури із заданої теми політичного дослідження; проектування дипломної роботи як різновид політичного дослідження.

вміти: застосовувати основні методологічні підходи та методики політичних досліджень; комплексно застосовувати теоретичні та прикладні методи у політичному дослідженні;

володіти: навичками виконання евристичні завдань, що передбачають діяльність за складним

алгоритмом, який містить процедуру конструювання раніше не відомих рішень потребує використання великих масивів інформації.

Практична складова: розробити аналітичний звіт та презентацію результатів наукової роботи з публічним виступом відповідно до правил підготовки робіт даного виду з обраної теми, яка знаходяться в «фокусі» сучасних політологічних досліджень.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. «Фундаментальні основи політичних досліджень»

Тема 1. Вступ. Історія становлення сучасної методики політичного дослідження

Вступ. Зміст і засоби вивчення курсу, його актуальність у сучасних умовах. Специфіка політичної галузі життя суспільства та проблеми її пізнання. Мета і завдання соціального та політичного дослідження. Різниця між політичними дослідженнями сучасності: концептуально - теоретичний, методологічний та практико – прикладний рівень. Зміст понять «політика», «державна політика» «державна влада», «державне управління», їх взаємозв'язок та співвідношення.

Тема 2. Сутність та зміст політичного дослідження

Поняття політичного дослідження. Сутність політичного дослідження. Основні підходи в інтерпретації понять: «політична аналітика» і «політична експертиза», «аналітично-експертні оцінки», «експертно-аналітичні оцінки». Рольові функції й завдання політичного аналітика й політичного експерта в політичному аналізі: загальне й особливе. Поняття «політичний експерт» і «політична експертиза». Основні види політичних (політологічних, соціально – політичних) досліджень. Структура сучасного політичного дослідження. Практично орієнтований, проблемний підхід у політичному дослідженні. Фундаментальні та практико – прикладні політичні дослідження. Поняття політичної події. Основні складові політичної події. Методи дослідження політичних процесів. Порівняльні дослідження та їх різновиди. Рівні аналітичної розробки на науковій та науково – практичній проблематики.

Тема 3. Наукова теорія та гіпотеза у політичному дослідженні

Створення теорії: поняття та гіпотези в політології. Сутність та логіка побудови теорії. Компоненти наукової теорії. Перевірка та вдосконалення теорії. Формулювання гіпотез та їх роль у політичному дослідженні. Операціоналізація та вимірювання. Робоча гіпотеза. Помилка вимірювання. Валідність. Надійність наукової гіпотези. Політичні (політологічні) теорії. Особливості формулювання гіпотез у політичному (політологічному) дослідженні.

Тема 4. Програма політичного дослідження та її структура. Реалізація програми у дослідницькому процесі

Мета і програма дослідження. Врахування в програмі дослідження альтернативних гіпотез. Експериментальні програми дослідження. Формування груп. Польові експерименти та експериментальні програми, Вибір програми дослідження. Чинники, що загрожують валідності. Процес політичного дослідження. Вибір методів наукового дослідження. Аналіз даних. Інтерпретація результатів дослідження. Модуль дослідження. Доктринальні ідеї та принципи політичного дослідження.

Тема 5. Принципи політичного дослідження

Поняття принцип філософського та наукового пізнання. Фундаментальні принципи пізнання. Об'єктивність. Історизм. Детермінізм. Зв'язок наукової теорії із практикою. Систематизація. Квантифікація. Верифікація та фальсифікація. Інтегрування з іншими науками. Роль вищої школи у підготовці політичних аналітиків та застосуванні наукових принципів у аналітичній роботі.

Тема 6. Загальнонаукова методологія та особливості її застосування в політичних дослідженнях

Використання загальнонаукової методології у політичних дослідженнях. Принципи емпіризму, теоретичного обґрунтування, ціннісної нейтральності, об'єктивності та неупередженості, відповідності та достовірності, дослідної перевірки отриманих результатів. Загальнонаукові методи політичного дослідження; ідеалізація, аналогія, індукція, дедукція, абстракція, моделювання, аналіз, синтез, узагальнення, опитування, формалізації, математичної формалізації тощо.

Тема 7. Методологічна основа політичних досліджень

Різноманітність методологічних підходів у політичних дослідженнях. Позитивізм та його сутність. Три етапи у розвитку позитивізму. Перший етап: О. Конт, Е. Літтре, П. Лаффіт, Г. Спенсер. Закон трьох стадій розвитку пізнання та ідея побудови суспільства на науковій основі О. Конта. Органічна теорія суспільства Г. Спенсера. Другий етап: Мах, Авенаріус. Емпіріокритицизм. Третій етап. Віденський гурток та Берлінське товариство емпіричної філософії. Неопозитивізм та його основні напрямки: логічний атомізм, логічний позитивізм, загальна семантика та ін. Неопозитивізм про структуру наукового дослідження та формалізацію гносеологічних проблем. Постпозитивізм. Критичний раціоналізм етапи його розвитку. Методологічні та соціально-політичні ідеї К. Поппера. Діалектичний та історичний матеріалізм. К. Маркс, Ф. Енгельс.

Змістовний модуль 2. «Практико – прикладні аспекти політичних досліджень»

Тема 8. Природничонаукові підходи до вивчення політики та соціально-політичних явищ і процесів

Співставлення природних та соціально-політичних наук. Провідна роль природничих наук у їх взаємодії з науками про суспільство. Наука як цілісна сфера. Новий час - розвиток та домінування натуралізму в науці. Механіка та ідейні основи перших трактувань соціальної та політичної реальності. Принцип універсальності механіки та математики у філософських поглядах Спінози. Лейбніца, Гоббса та ін.

Ототожнення науковості з механіцизмом при вивченні суспільних процесів та явищ. Загально-філософські концепції про універсальність природи, суспільства й

пізнання. Натуралізм як основа суспільного розвитку О. Конта. Г. Спенсер про суспільство як органічну систему. Принципова відкритість природничонаукової методології обмеженість при дослідженні соціально-політичної галузі життєдіяльності суспільства.

Тема 9. Формально-логічні методи політичних досліджень

Традиційний метод системного аналізу, структурно - функціональний аналіз, порівняльний (компаративістський) метод, Опис та пояснення, порівняння та аналіз, синтез, індукція, дедукція, доказ спростування, формалізація (абстрагування, ідеалізація, узагальнення). Наукова інтуїція.

Тема 10. Емпіричні методи політичних досліджень

Техніка опитування в політологічному дослідженні. Поняття, призначення та види опитування в політологічному дослідженні. Анкетне опитування: поняття, призначення. Різновиди анкетування: очне (звичайне), заочне (поштове, пресове). Переваги і недоліки анкетування. Поняття та призначення анкети. Фази анкетного опитування.

Сутність інтерв'ю. Класифікація інтерв'ю: за типом респондентів – кількість: групове, аудиторне, індивідуальне; якість: інтерв'ю з посадовою особою, експертом, респондентом, з самим собою; за призначенням – розвідувальне, контрольне, основне; за ступенем формалізації – вільне (клінічне, психоаналітичне), глибинне, фокусоване (спрямоване), з відкритими питаннями, із закритими питаннями (стандартизоване). Телефонне опитування стандартизоване інтерв'ю, технологія вибірки, вивчення документів, спостереження, контент-аналіз, соціометрія, експеримент, експертні оцінки.

Тема 11. Опрацювання даних політичного дослідження

Збирання та аналіз даних. Кодування, книга кодів та кодувальний бланк. Опис даних: побудова таблиць, діаграм, гістограм. Перелікова таблиця. Лінійна таблиця. Секторна діаграма ті гістограма. Двобічна гістограма. Таблиця взаємного сполучення ознак, Аналіз одномірних розподілів.

Вимірювання середньої тенденції та дисперсії. Вимірювання для номінальних перемінних. Вимірювання для порядкових перемінних. Вимірювання для інтервальних перемінних. Вивчення Взаємозв'язків між двома перемінними. Вивчення взаємозв'язків між кількома перемінними. Аналіз таблиць. Пот-аналіз. Аналіз часових рядів. Контрольних бланк для оцінки політичного дослідження,

Тема 12. Технологія політичного дослідження

Специфіка політичного дослідження. Види політичного дослідження: монографія, стаття, кандидатська та докторська дисертації, курсова та дипломна роботи, наукова студентська робота, реферат тощо. Вибір теми дослідження. Підбір та опрацювання джерел літератури, їх класифікація. Структура політичного дослідження: вступ, основна частина, висновки. Обґрунтування актуальності теми

дослідження. Історіографічний огляд літератури. Вивчення літературних джерел. Бібліографічно-довідковий апарат в бібліотеках і архівах. Використання ЗМІ в політологічному дослідженні. Вербальний канал та виявлення дезінформації. Джерела і застосування зведених даних.

Визначення мети та завдань дослідження. Виклад основної частини дослідження: розділи, глави, параграфи. Узагальнення, висновки, рекомендації. Науковий апарат політичного дослідження: Посилання, Список використаної літератури, бібліографія, предметний та іменний покажчики тощо. Використання - схем, діаграм, графіків, таблиць, мап. Оформлення дослідження.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усь ог о	у тому числі				Усь ого	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	ла б	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовний модуль 1. «Фундаментальні основи політичних досліджень»										
Тема 1. Вступ. Історія становлення сучасної методики політичного дослідження	11	2	2	0	7	10	1	0	0	9
Тема 2. Сутність та зміст політичного дослідження	11	2	2	0	7	10	1	0	0	9
Тема 3. Наукова теорія та гіпотеза у політичному дослідженні	8	2	2	0	4	10	1	0	0	9
Тема 4. Програма політичного дослідження та її структура. Реалізація програми у дослідницькому процесі	8	2	2	0	4	10	1	0	0	9
Тема 5. Принципи політичного дослідження	11	2	2	0	7	10	1	0	0	9
Тема 6. Загальнонаукова методологія та особливості її застосування в політичних дослідженнях	11	2	2	0	7	10	1	0	0	9
Тема 7. Методологічна основа політичних досліджень	12	2	2	0	8	10	1	0	0	9
Разом за змістовний модуль 1.	72	14	14	0	44	70	7	0	0	63
Змістовний модуль 2. «Практико – прикладні аспекти політичних досліджень»										
Тема 8. Природничонаукові підходи до вивчення політики та соціально-політичних явищ і процесів	10	2	2	0	6	10	1	0	0	9
Тема 9. Формально-логічні методи політичних досліджень	10	2	2	0	6	10	1	0	0	9
Тема 10. Емпіричні методи політичних досліджень	10	2	2	0	6	10	1	0	0	9
Тема 11. Опрацювання даних політичного дослідження	8	2	2	0	4	10	2	0	0	8
Тема 12. Технологія політичного дослідження	10	2	2	0	6	10	2	0	0	8

Разом за змістовний модуль 2	48	10	10	0	28	50	7	0	0	43
Усього годин	120	20	20	0	72	120	14	0	0	106

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Вступ. Історія становлення сучасної методики політичного дослідження Мета і завдання соціального та політичного дослідження. Різниця між політичними дослідженнями сучасності: концептуально - теоретичний, методологічний та практико – прикладний рівень. Філософські витоки політологічної аналітики та застосування філософської рефлексії.	2	-
2	Тема 2. Сутність та зміст політичного дослідження Сутність політичного дослідження. Основні підходи в інтерпретації понять: «політична аналітика» і «політична експертиза», «аналітично-експертні оцінки», «експертно-аналітичні оцінки». Рольові функції й завдання політичного аналітика й політичного експерта в політичному аналізі: загальне й особливе. Поняття «політичний експерт» і «політична експертиза». Основні види політичних (політологічних, соціально – політичних) досліджень. Структура сучасного політичного дослідження.	2	-
3.	Тема 3. Наукова теорія та гіпотеза у політичному дослідженні Перевірка та вдосконалення наукової теорії у політологічній науці. Формулювання гіпотез та їх роль у політичному дослідженні. Операціоналізація та вимірювання. Робоча гіпотеза. Помилка вимірювання. Валідність. Надійність наукової гіпотези. Політичні (політологічні) теорії.	2	-
4.	Тема 4. Програма політичного дослідження та її структура. Реалізація програми у дослідницькому процесі Вибір програми дослідження. Чинники, що загрожують валідності. Процес політичного дослідження. Вибір методів наукового дослідження. Аналіз даних. Інтерпретація результатів дослідження. Модуль дослідження. Доктринальні ідеї та принципи політичного дослідження.	2	-
5.	Тема 5. Принципи політичного дослідження Об'єктивність. Історизм. Детермінізм. Зв'язок наукової теорії із практикою. Систематизація. Квантифікація. Верифікація та фальсифікація. Інтегрування з іншими науками. Роль вищої школи у підготовці політичних аналітиків та застосуванні наукових принципів у аналітичній роботі.	2	-
6.	Тема 6. Загальнонаукова методологія та особливості її застосування в політичних дослідженнях Загальнонаукові методи політичного дослідження; ідеалізація, аналогія, індукція, дедукція, абстракція, моделювання, аналіз, синтез, узагальнення, опитування, формалізації, математичної формалізації тощо.	2	-

7.	Тема 7. Методологічна основа політичних досліджень Неопозитивізм та його основні напрямки: логічний атомізм, логічний позитивізм, загальна семантика та ін. Неопозитивізм про структуру наукового дослідження та формалізацію гносеологічних проблем. Постпозитивізм. Критичний раціоналізм стапи його розвитку. Методологічні та соціально-політичні ідеї К. Поппера	2	-
8.	Тема 8. Природничонаукові підходи до вивчення політики та соціально-політичних явищ і процесів Наука як цілісна сфера. Новий час - розвиток та домінування натуралізму в науці. Механіка та ідейні основи перших трактувань соціальної та політичної реальності. Принцип універсальності механіки та математики у філософських поглядах Спінози. Лейбніца, Гоббса та ін. Ототожнення науковості з механіцизмом при вивченні суспільних процесів та явищ. Загально-філософські концепції про універсальність природи, суспільства й пізнання. Натуралізм як основа суспільного розвитку О. Конта. Г. Спенсер про суспільство як органічну систему.	2	-
9.	Тема 9. Формально-логічні методи політичних досліджень Опис та пояснення, порівняння та аналіз, синтез, індукція, дедукція, доказ спростування, формалізація (абстрагування, ідеалізація, узагальнення). Наукова інтуїція.	2	-
10.	Тема 10. Емпіричні та методи політичних досліджень Анкетне опитування: поняття, призначення. Різновиди анкетування: очне (звичайне), заочне (поштове, пресове). Переваги і недоліки анкетування. Поняття та призначення анкети. Фази анкетного опитування. Сутність інтерв'ю. Класифікація інтерв'ю: за типом респондентів – кількість: групове, аудиторне, індивідуальне; якість: інтерв'ю з посадовою особою, експертом, респондентом, з самим собою; за призначенням – розвідувальне, контрольне, основне; за ступенем формалізації – вільне (клінічне, психоаналітичне), глибинне, фокусоване (спрямоване), з відкритими питаннями, із закритими питаннями (стандартизоване).	2	-
11.	Тема 11. Опрацювання даних політичного дослідження. Верифікація та валідація даних. Вивчення Взаємозв'язків між двома перемінними. Вивчення взаємозв'язків між кількома перемінними. Аналіз таблиць. Пот-аналіз. Аналіз часових рядів. Контрольних бланк для оцінки політичного дослідження,	2	-
12.	Тема 12. Технологія політичного дослідження Вибір теми дослідження. Підбір та опрацювання джерел літератури, їх класифікація. Структура політичного дослідження: вступ, основна частина, висновки. Обґрунтування актуальності теми дослідження. Історіографічний огляд літератури. Вивчення літературних джерел. Бібліографічно-довідковий апарат в бібліотеках і архівах.	2	-
	ВСЬОГО	24	0

6. Теми семінарських занять

(не передбачено)

7. Теми лабораторних занять.

(не передбачено)

8. Самостійна робота

1.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Вступ. Історія становлення сучасної методики політичного дослідження Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Визначте та проаналізуйте актуальність та необхідність визначення та розробки методичного інструментарію та удосконалення аналітичної та дослідної роботи в межах сучасної політологічної науки. Назвіть та охарактеризуйте основні характеристики та напрямки політичних досліджень..	7	9
2	Тема 2. Сутність та зміст політичного дослідження Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Охарактеризуйте витoki політичного дослідження з філософії, історії та політичної соціології. Назвіть особливості політичного дослідження. Визначте сутність політичного дослідження. Проаналізуйте сучасні тенденції розвитку політичних досліджень.	7	9
3	Тема 3. Наукова теорія та гіпотеза у політичному дослідженні Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Охарактеризуйте сутність та особливості формування наукової теорії. Дайте визначення поняттям «політична теорія» та «наукова гіпотеза». Назвіть основні вимоги щодо емпіричного компоненту наукової теорії у політології.	4	9
4	Тема 4. Програма політичного дослідження та її структура. Реалізація програми у дослідницькому процесі Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Назвіть основні правила створення структурних компонентів програми політичного дослідження. Назвіть основні помилки під час підготовки програми політичного дослідження.	4	9
5	Тема 5. Принципи політичного дослідження Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Продумайте обґрунтування наукових принципів у політичному дослідженні. Розкрийте та проаналізуйте зміст базових принципів у сучасному політологічному дослідженні політології. Визначте їх компоненти та когнітивні якості.	7	9
6	Тема 6. Загальнонаукова методологія та особливості її застосування в політичних дослідженнях	7	9
	- Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. - Виберіть та проаналізуйте різноманітні наукові методологічні підходи у політології. Назвіть та охарактеризуйте якісні характеристики системного методологічного підходу. Наведіть приклади. Назвіть основні види та напрямки системних досліджень у політології.		

• Тема 7. Методологічна основа політичних досліджень Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Простежте виклад змісту феномену методологічної основи політичних досліджень. Порівняльні дослідження як сегмент аналітичного підходу сучасного політолога.	8	9
• Тема 8. Природничо - наукові підходи до вивчення політики та соціально-політичних явищ і процесів Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Проаналізуйте сутність природничо-наукових підходів та їх роль у політичних дослідженнях та міждисциплінарній аналітиці. Проксематичні методи та дослідження ролі просторової складової у дослідницькій роботі політолога. Поведінкова динаміка у суспільстві та її наукова оцінка. Поведінковий підхід як основа для вивчення феномену лідерства та електоральних процесів.	6	9
• Тема 9. Формально-логічні методи політичних досліджень Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Простежте виклад змісту категорій: формальна логіка, науковий метод, аналітика, наукова рефлексія. Визначте умови застосування формально – логічних методів у політології.	6	9
• Тема 10. Емпіричні та методи політичних досліджень Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Назвіть основні стабілізуючі фактори застосування емпіричних методів. Проаналізуйте як порівняти когнітивні компоненти від теоретичних та емпіричних досліджень. Сформувайте показники емпіричності у політологічному дослідженні.	6	9
• Тема 11. Опрацювання даних політичного дослідження Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Визначте зміст понять: класифікація, верифікація, валидизація. Проаналізуйте можливість співіснування різних систем опрацювання інформаційних даних.	4	8
• Тема 12. Технологія політичного дослідження Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Охарактеризуйте основні етапи у підготовці кваліфікаційного дослідження. Визначення його мету та завдання. Здійсніть	6	8
структурування та розробка наукової проблеми. Назвіть та проаналізуйте основні виклики сучасної світової політики.		
ВСЬОГО	72	106

В якості самостійної роботи здобувач може пройти професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси, громадянську освіту, отримати відповідний сертифікат на освітніх платформах, що може бути зараховано як періодичний, поточний та фрагмент підсумкового

контролю. Пропонуються до розгляду такі курси, які можуть бути визнані як періодичний, поточний контроль та/або бонусні бали (за бажанням здобувача):

Назва освітньої платформи, назва онлайн курсу, короткий опис, посилання*	Компетентності та результати навчання, що формуються	Кількість годин
<u>Прометеус</u>, 1. Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо? Мета цього онлайн-курсу — дати базове розуміння основ прикладного соціального дослідження та орієнтований на широке коло слухачів. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/sociology-research-course/ 2. Дослідження корупції: Як це працює? Мета цього онлайн-курсу — допомогти молодим аналітикам, дослідникам, журналістам-розслідувачам, активістам та всім охочим навчитися писати прикладні дослідження та стратегічні документи, одержати потрібні знання та практичні навички. опанувати методологію, перетворити емпіричний матеріал на прикладні дослідження, які стануть основою в експертному середовищі та у стейкхолдерів. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/research-corruption-course/	РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах. РН11. Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності. РН15. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.	Відповідно до програми курсу

**Здобувач може самостійно обрати ресурси, які будуть відповідати навчальній дисципліні. Для зарахування в якості періодичного, поточного або фрагмента підсумкового контролю здобувач має подати документ, що підтверджує неформальну освіту, програму, зробити опис компетентностей та результатів навчання, сформованих під час неформальної освіти. Викладач залишає за собою право перевірити сформованість перелічених компетентностей та результатів навчання.*

До самостійної роботи відноситься: [1] – підготовка до лекцій, практичних занять; [2] – написання рефератів/презентацій, есе; [3] — підготовка до дискусій та колоквиумів.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні навчальної дисципліни «Методика і технологія політичних досліджень» застосовуються словесний, наочний, практичний методи навчання: читання лекцій, опрацювання текстів основних робіт дослідників, роботу з навчальною та спеціальною літературою, індивідуальні консультації.

Словесні та наочні методи навчання (лекційні заняття; опитування; консультування; доповіді та мультимедійні презентації);

Практичні (тестові вправи; опрацювання матеріалу шляхом підготовки презентації);

Колективне та індивідуальне опрацювання завдань (колективне обговорення, виконання та презентація ІНДЗ, обговорення проблемних питань та результатів самостійної роботи).

Для розв'язання учбово-професійних завдань навчальної дисципліни застосовано комплексний підхід до діяльності у процесі навчання. Використовуються класичні дидактичні методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (лекція-пояснення, бесіда, контроль, самоконтроль, взаємоконтроль і т.п.)

Основні форми (методи) проведення занять – це різні типи лекцій, а також практичні заняття – теоретичне обговорення питань, дискусія, конференція, співбесіда, реферативна форма, презентація, інтерактивний онлайн дискурс.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Засоби діагностики якості освіти включають в себе поточний, періодичний та підсумковий контроль.

Поточний контроль: усний контроль: індивідуальне і фронтальне опитування, захист рефератів/презентацій, доповідь; письмовий контроль: оцінювання якості виконання самостійної роботи за темами;

Періодичний контроль: тестовий контроль: оцінювання контрольних робіт за змістовими модулями (можливо тестування, контрольне опитування).

Підсумковий контроль: іспит

Критерії оцінювання результатів навчання:

Опитування на занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	0	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і джерел.
	1-4	Здобувач іноді бере участь в практичному занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел.
	5-10	Здобувач бере активну участь у практичному занятті, в обговоренні проблемних питань, користується додатковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; здатний публічно представити матеріал.
Виконання рефератів за однією із запропонованих тем; доповідь	0	Не зараховуються реферати (довіді) та презентації, які виконані не самостійно або запозичені з мережі Інтернет.
	3	Доповідь та презентація самостійними, але не опрацьована актуальність, теоретичний аналіз дано описово, змістовний матеріал є формальним, висновки не конкретизовані (відсутні), тема не розкрита.
та демонстрація презентації	4-5	Доповідь та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам із незначними порушеннями, опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз містить неточності, усно здобувач пояснює матеріал невпевнено, змістовний матеріал представлений добре, у висновку сформульовані загальні висновки, тема загалом розкрита із незначними прогалинами.

	6-8	Доповідь та презентація виконані самостійно, опрацьована актуальність теми із зазначенням невирішених раніше аспектів, теоретичний аналіз ґрунтовний, здобувач без допомоги викладача пояснює матеріал, самостійні висновки, тема загалом розкрита, інформація у презентації подана із використанням самостійно розроблених схем, містить посилання на джерела, хоча здобувач іноді недостатньо вміло в усній формі може сформулювати деякі положення доповіді.
	9-10	Доповідь та презентація виконані самостійно, актуальність розкрита із зазначенням невирішених раніше аспектів, правильно визначені об'єкт і предмет, гіпотеза, теоретичний аналіз ґрунтовний, здобувач вільно презентує матеріал; зміст презентації не перевантажений слайдами з текстовим матеріалом; у висновку – самостійні ґрунтовні судження, підкріплені доказами, містить посилання на джерела.
	0	Відповіді неправильні (у тестових роботах)
Контрольна робота	0-10	Контрольна робота (опитування) за кожним змістовним модулем.

11. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Специфіка політичної галузі життя суспільства та проблеми і пізнання
2. Основні методи отримання інформації у політичному дослідженні
3. Загальнонаукові методи політичного дослідження
4. Основні принципи загальнонаукової методології політичного дослідження
5. Природничо наукові підходи до вивчення соціально-політичних явищ
6. Специфіка соціально-політичних концепції XIX - XX ст.
7. Соціобіологія, синергетика та використання їх ідей і методів у політичних дослідженнях
8. Позитивізм і неопозитивізм як методологічна основа політичних досліджень
9. Постпозитивізм як методологічна основа політичних досліджень
10. Критичний раціоналізм як методологічна основа політичних досліджень
11. Прагматизм як методологічна основа політичних досліджень
12. Діалектико-матеріалістична та історико-матеріалістична методологія політичних досліджень
13. Різноманітність методологічних підходів у політичних дослідженнях.
14. Системний метод у політичних дослідженнях.
15. Структурно-функціональний аналіз у політичних дослідженнях
16. Емпіричний метод у політичних дослідженнях.
17. Біхевіористичний метод у політичних дослідженнях
18. Історичний метод у політичних дослідженнях
19. Порівняльний метод у політичних дослідженнях.
20. Кількісні методи у політичних дослідженнях
21. Методика проведення статистичних досліджень
22. Методика проведення статистичних досліджень та конкретно-соціологічних досліджень
23. Метод політичного моделювання та його різновиди
24. Ситуаційне моделювання соціально-політичних явищ та процесів
25. Базоні принципи системного моделювання
26. Комплексне використання різноманітних методів у політичному дослідженні
27. Політичний аналіз та його специфіка
28. Прикладний політичний аналіз
29. Логіка побудови наукової теорії та її основні компоненти
30. Гіпотези у політологічному дослідженні
31. Наукові категорії та поняття у політологічному дослідженні
32. Різновиди політичних досліджень та особливості їх використання
33. Структура політичного дослідження та його виклад
34. Науковий апарат політичного дослідження
35. Дипломна робота як різновид політичного дослідження.
36. Оформлення та захист дипломної роботи
37. Анкетування та стандартизоване інтерв'ю: загальне та особливе
38. Вибірка та її різновиди
39. Вивчення документів
40. Описання та пояснення
41. Порівняння та аналогія
42. Індукція та дедукція

43. Формалізація та ідеалізація
44. Переваги та недоліки методу включеного спостереження
45. Шкалювання як метод політології
46. Метод алгоритму
47. Проведення опитування та види опитування громадської думки
48. Взаємозв'язок контент-аналізу з іншими методами зібрання показників
49. Івент-аналіз та його взаємозв'язок з іншими методами зібрання показників.
50. Політологічне дослідження та суспільна практика

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

					Поточний та періодичний контроль								Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль №1					Змістовний модуль №2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12			
5	5	5	5	10 Модульний контроль №15	5	5	5	5	5	5	10 Модульний контроль №2	30 іспит	100	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

1. Шабанов М.О. Робоча програма навчальної дисципліни «Методика і технологія політичних досліджень» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 052 «Політологія».
2. Шабанов М.О. Силабус курсу «Методика і технологія політичних досліджень» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 052 «Політологія».
3. Методика і технологія політичних досліджень. [Електронний ресурс] : електрон. метод. рекомендації до практичних занять з курсу «Методика і технологія політичних досліджень» для здобув. першого (бакалавр) рівня вищої освіти / уклад. Шабанов М.О.. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2023. – 38 с.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

- Байрак С. О. Методика і техніка політичних досліджень : програма нормативної навчальної дисципліни підготовки бакалавра, спеціальність «052 Політологія», освітньої програми «Політологія та державне управління»/ С. О. Байрак ; Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. - Луцьк, 2018. - 35 с.
- Громадська Н. А. Методологія політичного аналізу : методичні рекомендації. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. 56 с.
- Громадська Н. А. Методологічні аспекти політичного аналізу. *Наукові праці : науково- методичний журнал*. Вип. 290. Т. 278. Державне управління. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. С. 85–89.
- Доцяк І.І. Методика і техніка політологічних досліджень: Навчальнометодичний посібник для студентів. Напрямок підготовки 052 «Політологія» - Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2017. 38 с.
- Дубняк К. В. Соціальні мережі Інтернет як засіб обміну інформацією. *Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації*. 2014. № 3. С. 122-126.
- Мацієвський Ю. В. Як писати наукові роботи з політології? : [навчальний посібник] Видання друге, перероблене і доповнене / Ю. В. Мацієвський, В. М. Лебедюк. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. 148 с.
- Остапенко М. Синергетичний підхід при дослідженні політичного плюралізму // Методологія політичної науки : матеріали Всеук. наук. конф. «Перші методологічні читання» / Укл. Денисенко В. М., Угрин Л. Я. – Л. : ЛНУ 2010. 130 с. С. 12–14.
- Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування. К., 2017. 338 с
- Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи: підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. – Львів : «Новий Світ-2000», 2016. – Т. 1. – 516 с.
- Шостак І.В. Анкетування: методичні рекомендації щодо організації та проведення соціологічного дослідження. Острог, 2021. 40 с.

Юськів Б. М. Синергетична методологія у політичній науці. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми. Л. : Новий світ-2000, 2016. 1000 с. С. 689–688.

Додаткова

Баштанник О. Новий інституціоналізм у політико-інституційній парадигмі: конкретизація змісту поняття та параметрів дослідницької стратегії. *Politicus*. 2017. Вип. 2. С. 11–14.

Корнієнко В., Ротштейн О. Ранжування політичних партій України методом нечіткої перфектності. *Часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціальнополітичних дисциплін*. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. Вип. 30. С. 13–30.

Кривошеїн В. Теоретико-методологічні засади застосування івент-аналізу в діяльності патронатної служби органів державного управління. *Аспекти публічного управління*. 2018. Т. 6. №3. С. 12–17.

Неліпа Д. Системний аналіз в політології: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 304с.

Стегній О. Соціологічні підходи до вивчення типів політичної культури. *Український соціум*. 2015. № 2. С. 26–35.

Ellinas A. The Interview Method in Comparative Politics: The Process of Interviewing Far-Right Actors. *Government and Opposition*. 2021. DOI:10.1017/gov.2021.5

15. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.analitik.org.ua/ukr/purposes/> Київський центр політичних досліджень і конфліктології.
2. <http://www.ipiend.gov.ua> Інститут політичних і етнонац. досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України
3. <http://www.ucipr.org.ua/index.php?lang=ua> Український незалежний центр політичних досліджень
4. <https://razumkov.org.ua/> Центр Разумкова.
http://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/depsndc_innov_rozv. Центр інновацій та розвитку:
5. <http://pravo.org.ua/>. Центр політико-правових реформ
<https://dif.org.ua/> Фонд «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва»